

ÎNVĂȚĂTORUL FORMEAZĂ MORALITATEA ȘI VALORILE LA ELEVI

Carmen BUNDĂ, doctorandă

Rezumat. Trăsătura caracteristică a umanității este moralitatea, care se dobândește prin educație. Valorificând competențele sale didactice, profesorul corelează cunoștințele specifice disciplinei proprii, cu altele din alte discipline și cu utilizarea lor în plan concret-real, apoi dezvoltă și capacități analitice și critice la nivelul elevilor. Consider util ca aceștia să cunoască bogăția valorilor, a tradițiilor, a folclorului, a literaturii populare române, să valorifice aceste comori și să facă cunoscută mai departe frumusețea și bogăția acestora.

Cuvinte cheie: moralitatea, educația, elevi, valori, tradiții.

Abstract. The characteristic feature of humanity is morality, which is acquired through education. Valuing his teaching skills, the teacher correlates the specific knowledge of his own discipline with others from other disciplines and their use in concrete-real plan, then develops analytical and critical skills in students. I consider it useful for them to know the richness of values, traditions, folklore, Romanian popular literature, to capitalize on these treasures and to make known their beauty and richness.

Keywords: morality, education, students, values, tradition.

Profesorul competent este exemplul viu al calităților pe care vrea să le formeze copiilor (curiozitate, toleranță, atitudine de experimentator), este interesat de formarea continuă și îi formează și pe elevi în acest sens [4, p.44].

Personalitatea cadrului didactic este produsul unui sistem interpersonal, care ia ființă și care se dezvoltă numai prin interacțiunile sale cu ceilalți.

Atunci când vorbim despre om și despre umanitate în general, ne gândim la o trăsătură definitorie și implicită - *moralitatea*. Cum poate fi deprinsă aceasta? Neîndoind, prin educație. *Educația morală* este una dintre dimensiunile fundamentale ale formării ființei umane. Ea are ca principală preocupare formarea profilului moral al ființei, prin dezvoltarea conștiinței și a conduitei morale [3, p.110].

Omul nu se naște ca ființă morală, ci devine, iar felul în care devine depinde în primul rând de educația pe care o primește [2, p.7].

Educația morală urmărește interiorizarea normelor, regulilor, valorilor morale și nu se reduce nicidecum doar la cunoașterea acestora, ci merge mai departe, la experimentare, la acțiune. Educația morală țintește mai sus - spre făptuire. Referindu-se la educația morală, pedagogul francez René Hubert o numește *educație a voinței* [2, p.114].

În familie, dar și în școală, se urmărește formarea conștiinței morale și a conduitei morale a copiilor. Se cere însă - atât din partea părinților, cât și a dascălilor, cunoașterea bagajului moral al copilului, pentru ca, ulterior, acesta să poată fi corectat, îmbogățit, nuanțat.

Doresc să îi învăț pe elevii mei să aprecieze frumusețea plaiurilor noastre, a literaturii populare (în special a basmului), a portului popular, a dansului și a cântecului românesc, a tradițiilor atât de mult apreciate în țară cât și în afara ei.

De aceea am considerat oportun proiectul educațional ”*Mândru că sunt român!*” în vederea evidențierii valorilor, tradițiilor și obiceiurilor românești, prin care cultivăm de la cea mai fragedă vârstă sentimentul de apartenență, de iubire și dragoste pentru rădăcinile și valorile poporului român.

În vederea cultivării tradițiilor și valorilor la elevii din clasa a IV-a am desfășurat activități de învățare care contribuie la profilul de formare al absolventului de învățământ primar.

Clasa a IV-a – proiect ”*Mândru că sunt Român și Ciorogârlean!*”

Activitate integrată

Discipline implicate: Limba și literatura română, Istorie, Geografie, Științe, Educație Civică, Muzică și mișcare, AVAP.

Activitățile de învățare pe care le-am propus în vederea cultivării tradițiilor și valorilor la elevii de învățământ primar în cadrul acestui proiect sunt următoarele:

1. Stabilirea unor criterii de apreciere a proiectului – 1 oră (prima săptămână).
*Joc de rol sunt Ciorogârlean!/Vreau să aflu!
2. Excursie prin localitatea natală (Mănăstirea Samurcășești, muzeul ei, stejarul lui Tudor Vladimirescu, la pepinieră, în pădure sau în oricare altă zonă unde poate fi observat stejarul) - (prima săptămână, activitate desfășurată în afara clasei).
3. Stabilirea asemănarilor și deosebirilor dintre stejar și alți arbori – din familia coniferelor sau din familia foioaselor; observarea modificărilor ce au loc în viața arborilor, în funcție de succesiunea anotimpurilor; acțiuni concrete de protejare a pădurii - (prima săptămână).
4. Filme educative, PPT-uri, lecturi reprezentative privind legenda localității sau a unor copaci (a stejarului, a bradului / semnificația acestora la români, dar și la alte popoare) – 2,3 ore (a doua săptămână a proiectului, activitate desfășurată în clasă).
5. Întâlnire cu bătrânii, scriitorii și personalitățile satului; conversații despre obiceiurile și dansurile locale, despre momentele importante ale localității ș.a.
6. Audierea unor poezii și cântece despre eroi – 1 oră (a doua săptămână).
7. Realizarea unor desene, machete, postere cu personaje istorice sau întâmplări de renume ale localității – 4 ore (în a doua și a treia săptămână).
8. Expoziție cu lucrările copiilor - în ultima săptămână a proiectului, activitate desfășurată în școală.
9. Participarea la concursuri cu creații literare și artistice:
*„Localitatea mea”;
*Simpozionul și Concursul Național „Natura, un iscusit creator” (1.creații literare: poezii, compuneri, eseuri; 2.creații artistico–plastice: desene, picturi);

*Proiectul Internațional ”Copilăria un poem – Folclorul - cartea de vizită a unui neam” – concurs de creație literară și plastică (basme; desene, picturi, colaje).

Cuvântul basm deșteaptă atât în inima copilului, cât și în mintea înflăcărată a tânărului sau în sufletul blând al bunicului, o bucurie și un interes de nespus: nepotul este fermecat de lumea nouă ce i se dezvăluie; tânărul, atribuindu-și multe din calitățile lui Făt-Frumos, se simte mai puternic, mai curajos: bătrânul, întocmai împăratului înțelept din poveste, este fericit că are pe cine juca pe genunchi și cui istorisi, poate pentru a suta oară, basm cu voinici fără frică, cu păsări măiestre, cu flori care cântă și cu animale care vorbesc. Folclorul face parte integrantă din cultura națională și definește spiritul unui popor.

Este esențial ca activitatea desfășurată la clasă să fie integrată în strategia unității școlare implicată într-un proces global de formare a caracterului, prin contribuția tuturor “actorilor” implicați în procesul educativ: părinți, elevi, școală, comunitate.

Cunoașterea și valorificarea creațiilor folclorice autentice și formarea unor punți de legătură între sat și oraș, între zonele etnografice ale țării, și a altor țări, prin valorificarea culturii zonale în medii sociale diferite.

Ca rezultate ale acestor activități pot spune că am reușit următoarele:

- cunoașterea valorilor folclorice și etnografice ale zonelor prin realizarea schimbului de idei, proiecte, produse ale activității, între elevii implicați în proiect;
- cultivarea sensibilității artistice și a capacității creatoare ale elevilor prin organizarea concursului de creație literară și plastică;
- valorificarea capacităților creatoare prin organizarea unei expoziții cu lucrările participante la concurs;
- cunoașterea impactului pe care îl are educația asupra dezvoltării culturii copiilor și valorificarea cunoștințelor în cadrul activităților școlare;
- promovarea valorilor istorice, culturale și turistice ale zonei.

Pornind de la analiza și sinteza datelor obținute din studierea literaturii de specialitate și a datelor obținute din cercetarea proprie, în lucrare am evidențiat următoarele aspecte:

- profesorul pentru învățământul primar trebuie să cunoască problematica și importanța comunicării pentru perfecționarea stilului comunicațional, în vederea formării și dezvoltării competențelor comunicative ale elevilor;
- competențele comunicative ale elevilor se realizează prin exercițiu și experiență, prin efort și voință. Profesorul pentru învățământul primar își poate perfecționa propriile-i capacități comunicaționale și, în același timp poate observa sistematic și conștient formarea acestora la elevi;
- stilul comunicațional al profesorului pentru învățământul primar asigură sau nu, în funcție de calitatea lui, susținere motivațională și afectivă a năzuinței copilului de autoafirmare și autorealizare.

Concluzii

Într-o etapă când atitudinile față de valori sunt mai importante decât cunoștințele, calitatea educației devine fundamentală, exprimându-se direct în viața cotidiană, în viața familială și în activitatea profesională. La toate nivelurile și în toate situațiile problemele moral-educative sunt cu adevărat “fierbinți” și decisive pentru calitatea relațiilor interumane, pentru caracterul democratic al vieții diferitelor colectivități umane, pentru viitorul fiecărei națiuni. Prin educație se formează atașamentul popoarelor față de propria țară și de trecutul ei, prin educație se identifică și se cultivă talentele și competențele care au un rol hotărâtor în dezvoltarea culturii, a științei și tehnologiei, prin educație se formează civismul, solidaritatea și responsabilitatea oamenilor [5, p.6].

Prin educație și numai prin educație omul devine capabil să producă valori spirituale și materiale și să se situeze ca agent în centrul dezvoltării [5, p.47].

Consider că toate aceste activități contribuie la profilul de formare al absolventului de învățământ primar, drept urmare, elevul este pregătit pentru viață în această societate aflată într-o permanentă schimbare.

Bibliografie

1. <http://www.didactic.ro>
2. Albulescu I. Morală și educație. Cluj-Napoca: Eikon, 2008.
3. Cucuș C. Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ed. a III-a, Iași: Polirom, 2009.
4. Pânișoară I. O. Formarea cadrelor didactice. București: Polirom, 1999.
5. Văideanu G. Educația la frontiera dintre milenii. București: Ed. Politică, 1988.